

FI

FI

FI

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 16.7.2009
KOM(2009) 368 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Kalastuksen tahattomat valassaaliit: kertomus neuvoston asetuksen (EY) N:o 812/2004 eräiden säännösten täytäntöönpanosta ja erityisesti verkkojen, riimuverkkojen ja pussiverkkojen käytön vaikutuksia Itämeren valaisiin koskevasta, neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2187/2005 vaaditusta tieteellisestä arviosta

KOMISSIION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Kalastuksen tahattomat valassaaliit: kertomus neuvoston asetuksen (EY) N:o 812/2004 eräiden säännösten täytäntöönpanosta ja erityisesti verkkojen, riimuverkkojen ja pussiverkkojen käytön vaikutuksia Itämeren valaisiin koskevasta, neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2187/2005 vaaditusta tieteellisestä arviosta

1. TAUSTA

1.1. Neuvoston asetus (EY) N:o 812/2004

Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 812/2004¹ säädetään toimenpiteistä kalastusalusten tahattomien valassaaliiden vähentämiseksi. Asetuksessa määritellään kalastusmuodot, joissa akustisten karkotinlaitteiden, joita kutsutaan myös pingereiksi, käyttö on pakollista, kyseisten välineiden tekniset eritelmät ja käyttöedellytykset sekä kalastusmuodot, joiden yhteydessä on pantava täytäntöön merellä toteutettavia tarkkailijaohjelmia. Jäsenvaltiot vastaavat akustisten laitteiden käyttöönotosta, niiden tehokkuuden valvonnasta ja valvontaohjelmien toteutuksesta tämän asetuksen suuntaviivojen mukaisesti.

1.1.1. Raportointivelvoitteet

Asetuksen (EY) N:o 812/2004 6 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on lähetettävä komissiolle kattava vuosiraportti asetuksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta, mukaan luettuina "arviot kunkin kalastusmuodon yhteydessä tahattomien valassaaliiden kokonaismäärästä".

Kyseisen asetuksen 7 artiklan mukaisesti komissio on veloitettu antamaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle tämän asetuksen toimintaa koskevan kertomuksen sen jälkeen, kun jäsenvaltiot ovat toimittaneet sille toisen vuosiraporttinsa. Komission kertomuksen olisi perustuttava ICESin ja STECF:n jäsenvaltioiden raporteista laatimaan arvioon.

1.2. Neuvoston asetus (EY) N:o 2187/2005

Neuvoston asetus (EY) N:o 2187/2005² sisältää teknisiä toimenpiteitä Itämeren kalavarojen säilyttämiseksi.

1.2.1. Raportointivelvoitteet

Asetuksen (EY) N:o 2187/2005 27 artiklan mukaisesti komissio varmistaa "1 päivään tammikuuta 2008 mennessä, että erityisesti verkkojen, riimuverkkojen ja pussiverkkojen käytön vaikutukset valaisiin arvioidaan tieteellisesti ja tulokset esitellään Euroopan parlamentille ja neuvostolle."

¹ Kalastuksen tahattomia valassaaliita koskevista toimenpiteistä sekä asetuksen (EY) N:o 88/98 muuttamisesta huhtikuussa 2004 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 812/2004.

² Neuvoston asetus (EY) N:o 2187/2005, annettu 21 päivänä joulukuuta 2005, kalavarojen säilyttämisestä teknisten toimenpiteiden avulla Itämeren, Belttien ja Juutinrauman vesialueilla, asetuksen (EY) N:o 1434/98 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 88/98 kumoamisesta.

1.3. Kahden kertomuksen yhdistäminen

Tiedot, joita tarvitaan asetuksen (EY) N:o 2187/2005 mukaisesti laadittavaan tieteelliseen arviointiin erityisesti verkkojen, riimuverkkojen ja pussiverkkojen käytön vaikutuksista valaisiin, ovat hyvin samankaltaisia kuin merellä toteutettavista tarkkailijaohjelmista saadut tahattomia saaliita koskevat tiedot, joita jäsenvaltiot kokoavat asetuksen (EY) N:o 812/2004 mukaisesti. Erityisesti voidaan todeta, että viimeksi mainitun asetuksen 7 artiklan mukaisen komission kertomuksen on perustuttava jäsenvaltioilta saatuihin raporteihin, joiden on sisällettävä muun muassa arviot tahattomien valassaaliiden kokonaismääristä kunkin kalastusmuodon yhteydessä. Jäsenvaltioiden raporteissa on tämän lisäksi arvioitava tarkkailijan kertomusten päätelmiä sekä muita asiaa koskevia tietoja, mukaan lukien jäsenvaltioiden toteuttamat mahdolliset tutkimukset valaiden tahattomien saaliiden vähentämiseksi kalastuksen yhteydessä. Molemmat kertomukset sisältäisivät näin ollen osittain samoja tietoja pyydyksiin jääneistä tahattomista valassaaliista. Sen vuoksi komissio on päättänyt yhdistää nämä kaksi Eurooppa-neuvostolle ja parlamentille osoitettavaa kertomusta.

Arvioituaan alustavasti jäsenvaltioiden raporteja komissio päätti ehdottaa tahattomia valassaaliita koskevan seminaarin järjestämistä (24. ja 25. maaliskuuta 2009 Brysselissä) asetuksen soveltamista parantaakseen. Sovittiin, että kyseisen seminaarin päätelmät olisi sisällytettävä yhdistettyyn kertomukseen, jotta siinä otettaisiin mahdollisimman täysipainoisesti huomioon kaikki käytettävissä olevat tiedot. Näiden olosuhteiden johdosta ja eräiden jäsenvaltioiden kertomusten viivästymisen vuoksi asetuksessa (EY) N:o 2187/2005 edellytettyä kertomusta ei pystytty toimittamaan määräajassa.

2. NYKYISEN KERTOMUKSEN SISÄLTÖ JA MENETELMÄT

Komissio on saanut vuosia 2004, 2005 ja 2006 koskevat kansalliset raportit, jotka jäsenvaltiot ovat toimittaneet asetuksen (EY) N:o 812/2004 6 artiklan mukaisesti. Kansainvälistä merentutkimusneuvostoa (ICES) ja tieteellis-teknis-taloudellista kalastuskomiteaa (STECF) on pyydetty analysoimaan näitä kansallisia raporteja niiden tieteellisen sisällön ja asetuksen (EY) N:o 812/2004 täytäntöönpanon suhteen. Niiden päätelmät on otettu huomioon tässä kertomuksessa.

ICESiä pyydettiin myös laatimaan tieteellinen arviointi erityisesti verkkojen, riimuverkkojen ja pussiverkkojen käytön vaikutuksista Itämeren valaisiin. Tämä kertomus sisältää mainitun arvioinnin tulokset sekä muita käytettävissä olevia tietoja Itämeren tahattomista valassaaliista.

Komissio järjesti Brysselissä 24. ja 25. maaliskuuta 2009 seminaarin, joka liittyi asetuksen (EY) N:o 812/2004 täytäntöönpanon arviointiin. Tässä kertomuksessa esitellään myös kyseisen seminaarin tärkeimmät tulokset sekä ehdotetut jatkotoimet.

3. ANALYYSI ASETUKSEN (EY) N:O 812/2004 MUKAISISTA JÄSENVALTIOIDEN RAPORTEISTA

ICESin³ ja STECF:n⁴ laatimissa kansallisten vuosikertomusten arvioinneissa todettiin merkittävää vaihtelua muodon ja sisällön suhteen. Jäsenvaltioiden välisestä yhteistyöstä on

³ ICESin 2008 antama lausunto. 1.5.1.2 2 Status of small cetaceans and by-catch in European waters (asiakirja saatavilla internetissä).

vain vähän näyttöä, ja suurin osa raportoidusta työstä on tulosta riippumattomista kansallisista ponnisteluista. Tahattomia saaliita koskevien tietojen osalta todetaan, että Euroopan vesiltä on käytettävissä vain vähän tuoreita arvioita pikkuvalaiden sivusaaliista eri kalastusmuotojen yhteydessä.³

Komissio toteaa, että sille toimitetut kansalliset vuosiraportit antavat harvoin selkeän kuvan toimista, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet asetuksen (EY) N:o 812/2004 mukaisesti. Vain muutama jäsenvaltio on pystynyt priorisoimaan tahattomien valassaaliiden vähentämisen. Ranska ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat ainoina jäsenvaltioina toimittaneet tiedot vuosittaisten tahattomien saaliiden arvioidusta kokonaismäärästä.

Komissiolle on selvinnyt, että useimmilla jäsenvaltioilla näyttää olevan vaikeuksia panna täytäntöön asetus (EY) N:o 812/2004 erityisesti seuraavien vaatimusten osalta:

3.1. Akustisten karkotinlaitteiden käyttövelvollisuus. Tekniset eritelvät ja käyttöedellytykset

Jäsenvaltiot, jotka ovat raportoineet akustisten karkotinlaitteiden eli pingerien käytöstä, totesivat, että kyseiset välineet ovat erittäin kalliita eivätkä ne ole kaikissa tapauksissa osoittautuneet tehokkaiksi. Raporteissa mainittiin, että väline, joka voisi toimia joidenkin valaslajien karkotinlaitteena, saattaa samalla lähettää houkuttelevan signaalin muille eläimille. Näiden välineiden käsittelyn raportoidaan olevan ongelmallista ja voivan vaarantaa kalastajien turvallisuuden. Muutamissa jäsenvaltioissa on kuitenkin käynnistetty tutkimushankkeita, joiden tavoitteena on kehittää tehokkaampia akustisia laitteita.

Komissio on tietoinen pingerien käyttöön liittyvistä vaikeuksista ja tunnustaa eräissä jäsenvaltioissa toteutetut pingereihin liittyvät tutkimustoimet, joita on toteutettu myös jäsenvaltioissa, joilla ei ole pingerien käyttövelvollisuutta. Kyseisten laitteiden ja muiden vähentämistoimenpiteiden tehokkuutta koskeva kansallisen ja kansainvälisen tason tutkimus on vielä kesken. Tutkimus ja parhaiden käytäntöjen levittäminen eri jäsenvaltioiden kesken olisi otettava ensisijaiseksi tavoitteeksi.

Koska jäsenvaltioiden raportit olivat pingerien käytön suhteen epätäydellisiä ja epätarkkoja ja koska käytettävissä olevat tiedot olivat riittämättömiä, komissio ei voi tehdä jäsenvaltioiden raporttien perusteella selkeää johtopäätöstä siitä, onko pingerien käyttö tehokas keino tahattomien valassaaliiden vähentämiseksi.

3.2. Velvollisuus laatia ja panna täytäntöön merellä toteutettavia tarkkailijaohjelmia sekä valvoa tahattomia valassaaliita

Tämän toimenpiteen soveltaminen näyttää olevan heikkoa merellä toteutettavien tarkkailijaohjelmien laadinnan osalta. Jotkut jäsenvaltiot väittävät, ettei niillä ole tarpeeksi resursseja (taloudellisia tai henkilöstöresursseja) toteuttaa tällaisia ohjelmia ja/tai etteivät ne pysty kattamaan kaikkia alueita. Hyväksytyjä ohjelmia ja tarkkailijoiden raportteja koskevat tiedot ovat myös usein epätäydellisiä. Kuusi 22:sta jäsenvaltiosta raportoi, että niiden kalastustoiminta ei kuulunut asetuksen soveltamisalaan. Jotkut jäsenvaltiot esittivät tietoja, jotka perustuivat kansallisella tasolla tai kansainvälisten kumppanuuksien kautta käynnissä oleviin tutkimuksiin. Toiset jäsenvaltiot ilmoittivat kokoavansa tiedot kansallisilta

⁴ TIETEELLIS-TEKNIS-TALOUDELLISEN KALASTUSKOMITEAN 28. TÄYSISTUNTOPÖYTÄKIRJA (PLEN-08-02) (Asiakirja saatavilla pyynnöstä).

satamaviranomaisiltaan tai kalastajia haastatteleamalla. Vain muutamat jäsenvaltiot raportoivat tahattomista valassaalista, ja komissio toteaa näin ollen, että vähäiset tiedot eivät riitä tarjoamaan selkeää käsitystä kalastuksen ja valaspopulaatioiden välisestä vuorovaikutuksesta. Komissio ei sen vuoksi pysty laatimaan kattavaa ja puolueetonta analyysiä tahattomista valassaaliista EU:n vesillä.

3.3. Keskustelu

Asetuksen (EY) N:o 812/2004 nojalla toteutettavista toimenpiteistä raportointi osoittaa, että vain harva jäsenvaltio on ryhtynyt riittäviin toimiin kyseisen asetuksen täytäntöönpanemiseksi. On selvää, että sen täytäntöönpano edellyttää suurta sitoutuneisuutta ja voimakkaita ponnisteluja jäsenvaltioilta, joista useimmat eivät ole pystyneet noudattamaan sitä edellä esitetyistä syistä. Komissio voi päätellä, että sitoutuneisuus valaiden ja kalastuksen välisen ristiriitojen vähentämiseen on vielä vähäistä.

Tulosten vertailukelvottomuus voi selittyä sillä, että jäsenvaltioiden oli sovellettava kyseistä asetusta eri alueiden osalta eri aikoina. Tämän lisäksi jotkut jäsenvaltiot ovat pingerien käyttöön liittyvien ongelmien vuoksi lykänneet asetuksen soveltamista ja koordinoineet sen sijaan erilaisia, lieventämisvälineiden ja -tekniikoiden parantamiseen tähtääviä kansallisia ja kansainvälisiä tutkimushankkeita taikka osallistuneet niihin.

Komissio osarahoittaa useita hankkeita Life-ohjelman kautta, joka on ympäristö- ja luonnonsuojeluhankkeita tukeva EU:n rahoitusväline, ja jotkut näistä hankkeista edistävät Natura 2000:n täytäntöönpanoa meriympäristössä. Life-hankkeissa käsitellään monesti keinoja merinisäkkäistä koostuvien tahattomien saaliiden välttämiseksi, vähentämiseksi tai lieventämiseksi muulla tavoin.

Vaikka asetuksessa (EY) N:o 812/2004 mainitaan kalastusmuodot, joihin jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota valaiden tahattomien saaliiden ja niistä aiheutuvan kuolevuuden suhteen, olisi myös korostettava, että toimenpiteet, joita toteutetaan kalastuksesta valaslajeihin aiheutuvien vaikutusten vähentämiseksi, eivät rajoitu ainoastaan tähän asetukseen. Jäsenvaltioiden edellytetään jo neuvoston direktiivin 92/43/ETY eli ns. luontotyyppidirektiivin 12 artiklan mukaisesti toteuttavan tutkimus- tai suojelutoimenpiteitä varmistaakseen, että valaiden tahattomalla pyydystämällä ei ole merkittävää kielteistä vaikutusta kyseisiin lajeihin. Luontotyyppidirektiivin mukaisesti kaikki valaslajit hyötyvät niiden luontaisella levinneisyysalueella käyttöön otettavasta tiukasta suojelujärjestelmästä. Jäsenvaltioiden on huolehdittava valaiden suojelun tason seurannasta ja luotava niiden tahatonta pyydystämistä ja tappamista koskeva tarkkailujärjestelmä. Lisäksi jäsenvaltioiden on luontotyyppidirektiivin 6 artiklan mukaisesti toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi. Tällaisia erityissuojelualueita on nimetty lajeille *Phocoena phocoena* ja *Tursiops truncatus*.

4. TIETEELLINEN ARVIO VERKKOJEN, RIIMUVERKKOJEN JA PUSSIVERKKOJEN VAIKUTUKSISTA ITÄMEREN VALAISIIIN

Itämerellä esiintyvät valaat ovat yleensä pyöriäisiä (*Phocoena phocoena*). Pyöriäispopulaation määräksi arvioidaan alle 1 000 yksilöä⁵. Jäsenvaltioiden raporttien mukaan tarkkailun kohteena

⁵ ASCOBANS, Itämeren pyöriäisen elvytyssuunnitelma. Luonnos, 8. huhtikuuta 2009.

olleissa kalastuksissa ei vuosina 2005 ja 2006 ollut lainkaan tahattomia valassaaliita. ICES raportoi huhtikuussa 2008 komissiolle, että jäsenvaltioiden toimittamat tiedot eivät olleet riittäviä tieteellisen arvion laatimiseksi verkkojen, riimuverkkojen ja pussiverkkojen vaikutuksista Itämeren valaisiin.

Myös muut tiedot, jotka koskevat Itämerellä pyydyksiin jääneitä tahattomia valassaaliita, ovat ilmeisen puutteellisia. Käytettävissä olevat tiedot on saatu pääasiassa rantaan ajautuneista eläimistä, joissa olevien jälkien perusteella on voitu päätellä, että ne ovat kuolleet verkkoihin. Eräs tuore saksalainen tutkimus osoittaa, että Saksan Itämeren puoleiselle rannikolle ajautui vuonna 2007 yli 150 pyöriäistä, joista 47 prosentin suuruisen osuuden katsottiin tai epäiltiin joutuneen tahattomiksi saaliiksi⁶. Rannalle ajautumisia koskevat tiedot eivät kuitenkaan riitä perusteellisen arvion laatimiseksi verkkojen, riimuverkkojen ja pussiverkkojen vaikutuksista Itämeren valaiden tahattomiin sivusaaliisiin, koska niistä ei käy ilmi, missä ja mihin pyydykseen eläimet jäivät kiinni. Sen vuoksi tässä vaiheessa ei voida tehdä tarkkoja päätelmiä verkkojen, riimuverkkojen ja pussiverkkojen vaikutuksista Itämeren valaisiin.

4.1. Keskustelu

Itämeren tämänhetkinen pyöriäispopulaatio on hälyttävän pieni, alle 1 000 yksilöä⁵. Sekä populaatiota että sivusaalistasoja koskevat aiemmat tiedot osoittavat, että pyöriäisiä on suhteellisen vähän aikaa sitten esiintynyt runsaammin ja myös pohjoisemmissa osissa Itämerta^{7,8}. Geneettisen monimuotoisuuden heikentyessä myös populaatioiden kyky sopeutua ympäristön muutoksiin heikkenee, minkä lisäksi heikentyneet kannat jäävät terveitä kantoja helpommin tahattomasti saaliiksi.

Itämeren tahattomia pyöriäissaaliita koskevien tietojen puutteellisuus johtuu todennäköisesti seuraavista seikoista:

- (1) Itämeren pieni pyöriäispopulaatio.
- (2) Kalastajat eivät ilmoita saaliiksi jääneistä valaista. Itämeren rannikolle ajautuneet valaat, joihin on jäänyt jälkiä verkoista, antavat aiheen olettaa, että sivusaaliiksi saatuja pyöriäisiä on heitetty yli laidan^{9,10}.

ASCOBANS-sopimuksen (sopimus Itämeren ja Pohjanmeren pikkuvalaiden suojelusta) mukaisesti laaditussa viimeisimmässä Itämeren pyöriäisen elvytyssuunnitelmassa tehdyt päätelmät vahvistavat nämä oletukset: "Koska pyöriäisten määrä on erittäin pieni, kalastajat näkevät tai saavat niitä saaliiksi harvoin ... ja (kalastajat) ovat vastahakoisia hyväksymään tutkijoiden tai luonnonsuojelijoiden väitteitä siitä, että sivusaaliit ovat vakava uhka pyöriäiskannalle. Näin ollen, ellei sivusaaliita vähennetä, pyöriäisten määrä pysyy pienenä (jolloin on vaikeaa saada parempia arvioita kannan koosta), sivusaaliit pysyvät pieninä

⁶ ICESin WKFMPA-raportti 2008 ICES CM 2008/MHC:11 Report of the Workshop on Fisheries Management in Marine protected areas.

⁷ Koschinski, S (2002) Current knowledge on harbour porpoises (*Phocoena phocoena*) in the Baltic Sea. *Ophelia*.

⁸ Lindroth, A (1962) Baltic salmon fluctuations 2: porpoise and salmon. Reports of the institute of the Swedish Freshwater Research Drottningholm.

⁹ Swedish Federal Agency for Nature conservation and the Swedish board of Fisheries (2008) Action plan for the conservation of harbour porpoise 2008-2013.

¹⁰ Siebert U. et al (2006) A decade of harbour porpoise occurrence in German waters – analyses of aerial surveys, incidental sightings and strandings. *Journal of Sea research*.

(jolloin on vaikeaa ilmoittaa saaliiksi jääneiden pyöriäisten määriä) ja kalastajat suhtautuvat edelleen epäuskoisesti siihen, että kalastuksessa saadut sivusaaliit ovat uhka pyöriäisten säilyttämiselle." Tämän perusteella olisi varsin uskaliaasta päätellä, että sivusaaliista raportoimatta jättäminen tarkoittaisi, ettei sivusaaliisiin liity ongelmia.

5. ASETUKSEN (EY) N:o 812/2004 TÄYTÄNTÖÖNPANOJA KOSKEVA SEMINAARI

Komissio on tietoinen asetuksen (EY) N:o 812/2004 täytäntöönpanoon liittyvistä vaikeuksista ja pyrkii parantamaan tilannetta. Sen vuoksi se järjesti asiasta seminaarin Brysselissä 24. ja 25. maaliskuuta 2009. Seminaarissa pyrittiin keräämään tietoa ja luomaan perusta asian pohdinnalle sekä määrittelemään asetuksen (EY) N:o 812/2004 seuranta. Seuraavat seikat kuuluivat seminaarin ohjelmaan:

- komission esitys arviosta, joka koski asetuksen (EY) N:o 812/2004 täytäntöönpanoa neljän vuoden aikana,
- valaspopulaatioiden tila EU:n vesillä,
- yleiskatsaus asetuksen täytäntöönpanosta eri EU:n merialueilla,
- viimeisin tieteellinen ja tekninen kehitys akustisten laitteiden ja muiden vähentämistoimenpiteiden alalla.

Seminaariin osallistui kansallisia viranomaisia sekä edustajia alueellisista neuvoo-antavista toimikunnista, neuvoo-antavasta kalatalous- ja vesiviljelykomiteasta, tutkijayhteisöstä ja kahdesta asianomaisesta komission yksiköstä.

Seminaarin tärkeimpiä päätelmiä ovat seuraavat:

- Tarvitaan parempaa tietoa kaikilla EU:n vesillä esiintyvien valaiden runsaudesta ja levinneisyydestä. Seminaarissa kävi myös ilmi, että valaiden esiintyminen vaihtelee.
- Osallistujat olivat yhtä mieltä siitä, että pingerit karkottavat pyöriäisiä tehokkaasti. Niitä on kuitenkin tarpeen vielä kehittää niiden teknisten ja käytännön sovellusten parantamiseksi vaarantamatta kalastajien turvallisuutta. Kalastajien olisi osallistuttava näiden laitteiden käytännön sovellusten kehittämiseen testausvaiheesta alkaen. Käynnissä on myös tutkimus, jossa tarkastellaan muita laitteita ja tekniikoita tahattomien saaliiden vähentämiseksi. Jos ne osoittautuvat tehokkaiksi, niitä olisi harkittava vaihtoehtoina pingereille.
- Olisi harkittava karkotinlaitteiden ja tarkkailijaohjelmien käyttöä 12 metriä ja 15 metriä pienemmillä aluksilla.
- Jotkut jäsenvaltiot onnistuivat panemaan täytäntöön merellä toteutettavia tarkkailijaohjelmia asetuksessa (EY) N:o 812/2004 vahvistettujen vaatimusten mukaisesti. Tulokset osoittivat, että asetuksessa vaadittu tietojen tarkkuus on hyvin kunnianhimoinen ja joskus vaikea saavuttaa harvinaisten sivusaalisajien osalta.

- Tarkkailijaohjelmaa olisi tehostettava ottamalla käyttöön sääntöjen ristiintarkastuksia ja yhdistämällä kansallisia tietokokonaisuuksia. Olisi myös harkittava tarkkailijaohjelmien ulottamista alueille, joilla pingerien käyttö on pakollista.
- Kalastusalan kanssa tehtävää yhteistyötä on tarpeen parantaa, jotta saataisiin enemmän tietoa niiden toimenpiteiden käytöstä, joilla pyritään vähentämään valaista tai muista eläimistä, joita ei hyödynnetä kaupallisesti, koostuvia tahattomia saaliita.

6. PÄÄTELMÄT JA JATKOTOIMET

Päätelmät perustuvat jäsenvaltioiden raporttien analysointiin, asetuksen (EY) N:o 812/2004 täytäntöönpanoa käsitelleen seminaarin tuloksiin (ks. kohta 5) ja verkkojen, riimuverkkojen ja pussiverkkojen käytön vaikutuksista Itämeren valaisiin laaditun tieteellisen arvion päätelmiin. Vaikka useimpien jäsenvaltioiden raporttien mukaan tahattomat saaliit olivat EU:n vesillä vähäisiä tai olemattomia, merellä toteutetuista tarkkailijaohjelmista tai rantaan ajautuneiden eläinten kuolinsyyn selvityksistä saadut tieteelliset todisteet osoittavat, että valaiden ja kalastuksen välillä on edelleenkin ristiriitaisuuksia. Valaskantoja koskevat tiedot ovat hajanaisia, ja populaation koko on edelleen selvittämättä.

Komissio myöntää, että eräät jäsenvaltiot ovat nähneet huomattavasti vaivaa pannakseen asetuksen (EY) N:o 812/2004 asianmukaisesti täytäntöön mutta toteaa myös, että toiset jäsenvaltiot ovat jääneet tältä osin jälkeen. Vaikka komissio tiedostaa, että asetuksen muuttaminen saattaa olla myöhemmässä vaiheessa perusteltua, sitä ei ole tähän mennessä saatettu täysipainoisesti täytäntöön kaikissa jäsenvaltioissa, minkä vuoksi tahattomien valassaaliiden vähentämiseksi toteutettavien voimassa olevien toimenpiteiden vaikutuksia ei ole voitu arvioida. Seminaarissa esitellyt parhaat käytännöt osoittavat, että tämänhetkisissä olosuhteissa on mahdollista saavuttaa hyviä tuloksia. Asetuksessa säädetään joustavuudesta, jota on hyödynnettävä täysipainoisesti.

Ottaen huomioon tarpeen vähentää kalastuksesta valaskantoihin aiheutuvia vaikutuksia EU:n vesillä komissio kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet asetuksen (EY) N:o 812/2004 täytäntöönpanon parantamiseksi. Komissio haluaa myös muistuttaa luontotyyppidirektiiviin perustuvista jäsenvaltioiden velvollisuuksista tarkkailla kaikkien valaiden tahatonta pyydystämistä ja tappamista sekä varmistaa, että tahattomalla pyydystämällä tai tappamisella ei ole merkittävää vaikutusta valaspopulaatioihin. Sellaisten muiden kalastustoimien ja muiden alueiden osalta, jotka eivät kuulu asetuksen (EY) N:o 812/2004 soveltamisalaan mutta joissa tahattomat saaliit ovat ongelma, jäsenvaltioilla on vastuu toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä valaspopulaatioiden suojelemiseksi.

Jatkona seminaarille komissio tarkastelee kuitenkin huolellisesti seuraavia keskeisiä kysymyksiä:

- asetuksen (EY) N:o 812/2004 tarjoaman joustavuuden täysipainoinen hyödyntäminen pyrittäessä ratkaisemaan tarkkailijaohjelmiin, pyydyksiin ja alueisiin liittyviä ongelmia,
- Mustanmeren sisällyttäminen asetukseen (EY) N:o 812/2004,

- jäsenvaltioiden kannustaminen laajentamaan nykyisiä tarkkailijajärjestelmiään ja ottamaan niihin mukaan tahattomia valassaaliita koskevat huomiot eräiden jäsenvaltioiden esimerkkiä noudattaen,
- tahattomien saaliiden vähentämistoimenpiteistä kalastusalan toimijoiden kanssa alueellisissa neuvoo-antavissa toimikunnissa käytävän keskustelun edistäminen,
- suurimpia sallittuja tahattomia saaliita koskevien mitattavissa olevien tavoitteiden määrittely eri valaskannoille.

Jäsenvaltioiden toimittamien tietojen yhdenmukaistamiseksi komissio aikoo myös tarkistaa ICESiltä¹¹ saatua ja STECF:n¹² tarkistamaa raporttimuotoa ja saattaa sen jäsenvaltioiden käyttöön. Näin ollen komissio odottaa saavansa ensi vuodesta alkaen kaikilta asianomaisilta jäsenvaltioilta täydelliset kansalliset raportit, joissa annetaan kaikki asetuksessa vaaditut tiedot sekä muita asiaa koskevia tietoja, kuten 6 artiklan 2 kohdassa edellytetään.

Tämän lisäksi yhteisön tasolla on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota Itämeren pyöriäiskannan kriittiseen tilaan, ja asianmukaisia toimenpiteitä on tarkasteltava. ICESin viimeisimmän valaita koskevan lausunnon mukaan parhaita suojelutoimia ovat todennäköisesti ne, joihin osallistuu sidosryhmiä³. Komissio on asiasta samaa mieltä ja haluaa kannustaa jäsenvaltioita ja sidosryhmäorganisaatioita tutkimaan, millä tavoin Itämeren pyöriäisten tahattomat saaliit voitaisiin vähentää minimiin. Nykyistä tietopohjaa parantaakseen komissio käynnisti äskettäin tarjouskilpailun tutkimuksen laatimiseksi aiheesta "valaiden sivusaaliita koskevien tietojen keruu Itämerellä, Kattegatissa ja Juutinraumassa".

¹¹ ICESin ehdotus on saatavilta ICESin verkkosivuilta.

¹² Tieteellis-teknis-taloudellisen kalastuskomitean 28. täysistuntopöytäkirjan kohta 3.6.6. (PLEN-08-02).